

Normy GAEC określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości

Praktyki dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC)		Opis sposobu wdrażania praktyki lub wymogu
GAEC 1	Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o stosunek powierzchni trwałych użytków zielonych do powierzchni użytków rolnych na poziomie krajowym, regionalnym, sub-regionalnym, grup gospodarstw lub gospodarstwa. Ten stosunek nie może spaść o więcej niż 5% w porównaniu z rokiem referencyjnym 2015 lub 2018 określonym przez Państwo Członkowskie.	<p>Podsumowanie praktyki w gospodarstwie: W przypadku zmniejszenia stosunku powierzchni trwałych użytków zielonych (TUZ) do powierzchni użytków rolnych w stosunku do roku referencyjnego 2018 o więcej niż 5% w skali kraju, konieczne będzie wprowadzenie zakazu zaorywania TUZ oraz zobowiązanie rolników, którzy przekształcili trwałe użytki zielone, do przywrócenia określonej powierzchni gruntu w TUZ lub odtworzenia TUZ na innym gruncie.</p> <p>Zakres terytorialny (regionalny lub krajowy): krajowy</p> <p>Rodzaj rolników, których to dotyczy: Rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, którzy posiadają w swoim gospodarstwie TUZ lub którzy przekształcili TUZ. <i>[szczegółowy zakres oraz dalsze doprecyzowanie normy będzie możliwe na późniejszym etapie po zapoznaniu się z aktem delegowanym KE]</i></p> <p>Wyjaśnienie wkładu w główny cel praktyki: Trwałe użytki zielone w dużym stopniu przyczyniają się do ochrony zasobów węgla, a także ochrony gleby, zwiększenia pochłaniania dwutlenku węgla oraz zachowania różnorodności biologicznej.</p>
GAEC 2	Minimalna ochrona terenów podmokłych i torfowisk najpóźniej od 2025 r.	<p>Podsumowanie praktyki w gospodarstwie: Na wyznaczonych obszarach podmokłych i torfowiskach rolnicy są zobowiązani przestrzegać zakazu ich przekształcania i zaorywania.</p> <p>Zakres terytorialny i wyznaczony obszar: Gospodarstwa zobowiązane do przestrzegania warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, które posiadają grunty wyznaczone jako obszary podmokłe i torfowiska. Obszary te zostaną zidentyfikowane najpóźniej do roku 2024.</p> <p>Rodzaj rolników, których to dotyczy: Rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, posiadający wyznaczone obszary podmokłe i torfowiska.</p> <p>Wyjaśnienie wkładu w główny cel praktyki: Utrzymanie obszarów podmokłych i torfowisk w celu magazynowania węgla w glebie i zapobiegania emisji dwutlenku węgla do atmosfery.</p>
GAEC 3	Zakaz wypalania rżysk, chyba że służy ono zdrowiu roślin	<p>Podsumowanie praktyki w gospodarstwie: Zakaz wypalania gruntów rolnych.</p> <p>Zakres terytorialny: Wszystkie użytki rolne podlegające warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p>

Praktyki dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC)		Opis sposobu wdrażania praktyki lub wymogu
		<p>Rodzaj rolników, których to dotyczy: Wszyscy rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p> <p>Wyjaśnienie wkładu w główny cel praktyki: Utrzymanie poziomu materii organicznej gleby i zapobieganie bezpośrednim emisjom dwutlenku węgla i pyłu drobnego (PM 2.5) do atmosfery.</p>
GAEC 4	Ustanowienie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych	<p>Podsumowanie praktyki w gospodarstwie i minimalnej szerokości stref buforowych: Zakaz stosowania nawozów azotowych na gruntach rolnych w pobliżu wód powierzchniowych w odległościach wynoszących co do zasady 5, 10 lub 20 m. Odległości te zostały określone w przepisach prawa krajowego¹, które wdrażają przepisy dyrektywy 91/676/EWG i są uzależnione od rodzaju nawozu i typu wód powierzchniowych.</p> <p>Zakres terytorialny, łącznie z definicją wód powierzchniowych objętych normą: Wszystkie użytki rolne sąsiadujące z wodami powierzchniowymi i podlegające warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p> <p><i>Definicja wód powierzchniowych, których dotyczy norma GAEC 4:</i> rowy o szerokości powyżej 5 m liczonej na wysokości górnej krawędzi brzegu rowu, jeziora i zbiorniki wodne, ciek naturalne, kanały, o których mowa w ustawie Prawa wodne, ujęcia wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego, obszary morskiego pasa nadbrzeżnego.</p> <p>Rodzaj rolników, których to dotyczy: Rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych oraz posiadający użytki rolne położone w sąsiedztwie wód powierzchniowych.</p> <p>Wyjaśnienie wkładu w główny cel praktyki: Zmniejszenie zanieczyszczenia wód, w szczególności azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Poprawa jakości wód.</p>
GAEC 6	Zarządzanie orką lub inne odpowiednie techniki uprawy w celu zmniejszenia ryzyka degradacji gleby, biorąc pod uwagę nachylenie terenu	<p>Podsumowanie praktyki w gospodarstwie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grunty orne położone na stokach o nachyleniu $\geq 20\%$ uznaje się za utrzymywane zgodnie z normami, jeżeli gruntów tych: <ol style="list-style-type: none"> 1) nie wykorzystuje się pod uprawę roślin wymagających utrzymywania redlin wzdłuż stoku; 2) nie utrzymuje się jako ugór czarny w okresie od jesieni do wiosny (od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego). • Na gruntach ornych, położonych na stokach o nachyleniu $\geq 20\%$, wykorzystywanych pod uprawę roślin wieloletnich, utrzymuje się okrywę roślinną lub ściółkę w międzyrzędziach.

¹ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz. U. poz. 243)

Praktyki dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC)		Opis sposobu wdrażania praktyki lub wymogu
		<ul style="list-style-type: none"> Na powierzchni, stanowiącej co najmniej 50% gruntów ornych, położonych na wyznaczonych obszarach szczególnie zagrożonych erozją wodną², wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, pozostawia się okrywę ochronną gleby co najmniej od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego. <p>Zakres terytorialny: Grunty orne:</p> <ul style="list-style-type: none"> o nachyleniu $\geq 20\%$, położone na wyznaczonych obszarach szczególnie zagrożonych erozją wodną <p>i podlegające warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p> <p>Rodzaj rolników, których to dotyczy: Rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, posiadający w swoim gospodarstwie grunty orne o nachyleniu $\geq 20\%$ lub posiadający w gospodarstwie grunty orne położone na wyznaczonych obszarach szczególnie zagrożonych erozją.</p> <p>Wyjaśnienie wkładu w główny cel praktyki: Proponowane praktyki na zboczach o nachyleniu $\geq 20\%$ oraz na wyznaczonych obszarach szczególnie zagrożonych erozją ograniczą zjawiska erozji gleb oraz procesów towarzyszących – transportu składników nawozowych i zanieczyszczenia wód związkami biogennymi, utraty materii organicznej gleb zagrożonych erozją, zamulanie dróg, poboczy oraz cieków wodnych.</p>
GAEC 7	Minimalna pokrywa glebowa w najbardziej newralgicznych okresach i obszarach	<p>Podsumowanie praktyki w gospodarstwie: Na obszarach wyznaczonych jako zagrożone erozją wodną w mniejszym stopniu³, na powierzchni stanowiącej co najmniej 30% gruntów ornych, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, utrzymuje się okrywę ochronną gleby w okresie od dnia 1 listopada</p>

² Za obszary szczególnie zagrożone erozją wodną uznane są obręby ewidencyjne, w których udział gruntów zagrożonych erozją w stopniu umiarkowanym, średnim, silnym i bardzo silnym wynosi co najmniej 30% gruntów ornych. Grunty orne objęte tymi obszarami stanowią około 9,5% gruntów ornych w skali kraju, ze szczególnym nasileniem w Polsce południowej, zwłaszcza w województwach małopolskim i podkarpackim.

³ Za obszary zagrożone erozją wodną w mniejszym stopniu uznane są obręby ewidencyjne, w których udział gruntów zagrożonych erozją w stopniu umiarkowanym, średnim, silnym i bardzo silnym wynosi co najmniej 10% gruntów ornych i jest mniejszy niż 30% gruntów ornych. Grunty orne objęte tymi obszarami stanowią około 12,8% gruntów ornych w skali kraju, ze szczególnym nasileniem w Polsce północnej, zwłaszcza w województwach warmińsko-mazurskim i pomorskim.

Praktyki dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC)	Opis sposobu wdrażania praktyki lub wymogu
	<p>do dnia 15 lutego lub prowadzi się systemy uprawy bezorkowej lub pasowej.</p> <p>Zakres terytorialny i dany okres:</p> <p>Grunty orne, położone na obszarach wyznaczonych jako zagrożone erozją w mniejszym stopniu, podlegające warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p> <p>Rodzaj rolników, których to dotyczy:</p> <p>Rolnicy, posiadający w swoim gospodarstwie grunty orne położone na obszarach wyznaczonych jako zagrożone erozją w mniejszym stopniu i podlegający warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p> <p>Wyjaśnienie wkładu w główny cel praktyki:</p> <p>Utrzymanie okrywy ochronnej gleby w okresie jesienno-zimowym przyczynia się do ochrony gleby przed erozją i utratą materii organicznej gleby. Ponadto wpływa ona także na ograniczenie spływu nawozów i związków biogenych do wód przez co ogranicza ich zanieczyszczenie.</p>
<p>GAEC 8</p> <p>Zmianowanie upraw lub inne praktyki mające na celu zachowanie potencjału gleby, takie jak dywersyfikacja upraw. Państwa członkowskie mogą wyłączyć z normy gospodarstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spełniające warunki określone w art. 44 ust. 3 lit. a i b rozporządzenia 1307/2013 lub – o powierzchni do 10 ha gruntów ornych 	<p>Podsumowanie praktyki w gospodarstwie:</p> <p>Gospodarstwa powyżej 10 ha gruntów ornych zobowiązane są do spełniania następujących wymogów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W przypadku gatunków takich jak jęczmień, owies, pszenica, pszenżyto, żyto mogą być one uprawiane na tej samej działce ewidencyjnej nie dłużej niż 3 lata. 2. Dopuszcza się uprawę jęczmienia, owsa, pszenicy, pszenżyta i żyta na tej samej działce ewidencyjnej przez: <ol style="list-style-type: none"> a) 4 lub 5 lat pod warunkiem, że w każdym z tych lat najpóźniej przed rozpoczęciem uprawy tej rośliny zostanie wykonany zabieg: <ul style="list-style-type: none"> - zastosuje się nawozy naturalne – obornik w ilości co najmniej 15 ton na ha lub gnojowicę w dawce 20 m³ na ha, albo; - zostanie wymieszana z glebą lub pozostawiona na polu w formie mulczu cała słoma pozostała po zbiorze ziarna, słoma wymieszana z glebą będzie wzbogacona azotem w nawozach mineralnych w dawce 5-10 kg N na 1 t słomy, lub b) 4 lub 5 lat pod warunkiem, że co drugi rok, począwszy od pierwszego roku uprawy tej rośliny, będą wysiewane międzyplony regenerujące żyzność gleby. 3. Kukurydza może być uprawiana na tej samej działce ewidencyjnej nie dłużej niż 2 lata. 4. Dopuszcza się uprawę kukurydzy na tej samej działce ewidencyjnej przez 3 lub 4 lata pod warunkiem, że w każdym z tych lat najpóźniej przed rozpoczęciem uprawy tej rośliny zostanie wykonany zabieg: <ul style="list-style-type: none"> - zastosuje się nawozy naturalne – obornik w ilości co najmniej 20 ton na ha lub gnojowicę w dawce 25 m³ na ha, albo;

Praktyki dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC)	Opis sposobu wdrażania praktyki lub wymogu
	<p>- zostanie wymieszana z glebą lub pozostawiona na polu w formie mulczu cała słoma pozostała po zbiorze ziarna, słoma wymieszana z glebą będzie wzbogacona azotem w nawozach mineralnych w dawce 5-10 kg N na 1 t słomy.</p> <p>Z wdrażania normy wyłączone są gospodarstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w których więcej niż 75% GO jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, uprawy roślin strączkowych lub ugorowanych, - w których więcej niż 75% UR stanowi TUZ lub jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych. <p>Zakres terytorialny: Grunty orne podlegające warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, z wyłączeniem gospodarstw do 10 ha gruntów ornych.</p> <p>Rodzaj rolników, których to dotyczy: Rolnicy, posiadający w swoim gospodarstwie grunty orne i podlegające warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, z wyłączeniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gospodarstw do 10 ha gruntów ornych, - w których więcej niż 75% GO jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, uprawy roślin strączkowych lub ugorowanych, - w których więcej niż 75% UR stanowi TUZ lub jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych. <p>Wyjaśnienie wkładu w główny cel praktyki: Wdrożenie normy w proponowanej formie będzie mieć pozytywny wpływ na utrzymanie żyzności i jakości gleb poprzez racjonalną gospodarkę glebową materia organiczną oraz wspieranie efektywnego zarządzania składnikami pokarmowymi. Ponadto, wpłynie na ograniczenie presji chorób i szkodników powiązanej z upraszczaniem płodozmianu i w efekcie skutkować może zmniejszeniem zużycia środków ochrony roślin.</p>
<p>GAEC 9</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minimalny udział 5% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie wykorzystanych na: (i) obszary i obiekty nieprodukcyjne lub (ii) międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin 	<p>Podsumowanie praktyki w gospodarstwie, łącznie z wykazem elementów chronionych i % gruntów ornych przeznaczonych na obiekty lub obszary nieprodukcyjne lub międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rolnicy posiadający grunty orne o powierzchni powyżej 10 ha gruntów ornych w gospodarstwie zobowiązani są do przeznaczenia co najmniej 5% ich powierzchni na obiekty nieprodukcyjne lub międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin. <p>Obiektami nieprodukcyjnymi lub produkcyjnymi służącymi do realizacji ww. obowiązku są w szczególności: grunty ugorowane, żywopłoty, pasy zadrzewione, zadrzewienia</p>

Praktyki dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC)	Opis sposobu wdrażania praktyki lub wymogu
<p>Dla międzyplonów należy stosować współczynnik wagowy 0.3.</p> <p>Państwa członkowskie mogą wyłączyć z niniejszego punktu gospodarstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spełniające warunki określone w art. 46 ust. 4 lit. a i b rozporządzenia 1307/2013 lub – o powierzchni do 10 ha gruntów ornych <ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie elementów krajobrazu • Zakaz przycinania żywopłotów i drzew w okresie wylęgu i chowu ptaków 	<p>liniowe i pojedyncze drzewa, rowy, zagajniki śródpolne, oczka wodne, miedze śródpolne, strefy buforowe, pasy gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu (bez produkcji), międzyplony oraz uprawy wiążące azot bez stosowania środków ochrony roślin, spełniające określone kryteria.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elementy krajobrazu podlegające zachowaniu: drzewa będące pomnikami przyrody, oczka wodne o powierzchni mniejszej niż 100 m², rowy o szerokości nieprzekraczającej 2 m. • Na użytkach rolnych obowiązuje zakaz przycinania drzew i żywopłotów (z wyłączeniem wierzb, drzew owocowych i zagajników o krótkiej rotacji) w okresie lęgowym ptaków, tj. od dnia 15 kwietnia do dnia 31 lipca. <p>Do wyliczenia minimalnej powierzchni przeznaczanej na obiekty nieprodukcyjne, międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin, stosowane są współczynniki ważenia i konwersji.</p> <p>Zakres terytorialny: Użytki rolne podlegające warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p> <p>Rodzaj rolników, których to dotyczy: Rolnicy podlegający warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p> <p>Z obowiązku spełniania przeznaczenia minimalnego procentu na obszary nieprodukcyjne lub międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin, wyłączeni są rolnicy posiadający gospodarstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) o powierzchni do 10 ha gruntów ornych (ii) w których więcej niż 75% GO jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, uprawy roślin strączkowych lub ugorowanych, (iii) w których więcej niż 75% UR stanowi TUZ lub jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych. <p>Wyjaśnienie wkładu w główny cel praktyki:</p> <p>Wymienione wyżej praktyki są ważnym elementem polityki zrównoważonego rozwoju, przyczyniającym się do wzmocnienia sieci siedlisk przyrodniczych, płatów i korytarzy ekologicznych, a przez to – zwiększenia różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt. Bezpośrednio przyczyniają się do poprawy różnorodności biologicznej poprzez zachowanie i utrzymanie wskazanych elementów krajobrazu, a także poprzez określenie okresu przycinania drzew i krzewów w okresie lęgowym ptaków w gospodarstwach rolnych.</p>

Praktyki dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC)		Opis sposobu wdrażania praktyki lub wymogu
GAEC 10	Zakaz przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000	<p>Podsumowanie praktyki w gospodarstwie: Rolnicy są zobowiązani do przestrzegania zakazu przekształcania lub zaorywania wyznaczonych cennych trwałych użytków zielonych⁴ położonych na obszarach Natura 2000.</p> <p>Zakres terytorialny i obszar wyznaczony: Wyznaczone cenne trwałe użytki zielone na obszarach Natura 2000 podlegające warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p> <p>Rodzaj rolników, których to dotyczy: Rolnicy, posiadający w swoim gospodarstwie trwałe użytki zielone wyznaczone jako cenne położone na obszarach Natura 2000 i podlegający warunkowości, o której mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie planów strategicznych.</p> <p>Wyjaśnienie wkładu w główny cel praktyki: Utrzymanie wyznaczonych cennych trwałych użytków zielonych na obszarach Natury 2000 w celu zachowania różnorodności biologicznej.</p>

⁴ Cenne trwałe użytki zielone zostaną wyznaczone na obszarach Natura 2000 w sposób analogiczny do obecnego w ramach zazielenienia, tzn. jako te trwałe użytki zielone, dla których w planach zadań ochronnych albo w planach ochrony określono działania ochronne dla siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, lub, w przypadku nieustanowienia planów zadań ochronnych albo planów ochrony dla obszarów Natura 2000, zostaną one wskazane w załączniku do rozporządzenia MRiRW.